SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

9.1.2019

VaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE VEROPOHJAN RAPAUTUMISEN JA VOITONSIIRRON ESTÄMISEKSI VEROSOPIMUKSIIN TOTEUTTAVISTA TOIMENPITEISTÄ TEHDYN MONENVÄLISEN YLEISSOPIMUKSEN HYVÄKSYMISEKSI JA VOIMAANSAATTAMISEKSI (HE 307/2018 VP)

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä "Asianajajaliitto") kiittää mahdollisuudesta lausua monenvälisen yleissopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista koskevasta hallituksen esityksestä (HE 307/2018 vp).

1 Yleistä

Hallituksen esityksessä esitetään, että eduskunta hyväksyisi vuonna 2016 tehdyn monenvälisen yleissopimuksen ("yleissopimus"). Yleissopimuksella toteutetaan OECD:n ja G20-maiden käynnistämän veropohjan rapauttamisen ja voitonsiirtoa estävän hankkeen (ns. BEPS-hanke) toimenpiteitä.

Asianajajaliitto kannattaa yleissopimuksen hyväksymistä. Hallituksen esityksessä tehdyt valinnat ja varaumat ovat pääsääntöisesti perusteltuja. Mahdollisuus saattaa asia viimekädessä välimiesmenettelyyn ja saada kaksinkertainen verotus poistettua parantavat verovelvollisten oikeusturvaa. Tämä mahdollisuus tulisi olla verovelvollisten käytettävissä mahdollisimman laajasti. Verovelvollisten oikeusturvan vahvistamisen kannalta välimiesmenettelyn osalta tehtyihin varaumiin tulisi Asianajajaliiton näkemyksen mukaan tehdä tiettyjä muutoksia, joita käsitellään jäljempänä lyhyesti.

2 Välimiesmenettelyä koskevat rajaukset

Välimiesmenettelyyn vietävissä tapauksissa on kyse verosopimuksen osapuolina olevien valtioiden toisistaan eriävistä näkemyksistä verosopimuksen tulkinnassa, eli valtioiden välisessä verotusvallan jaossa, ja tästä aiheutuvasta kaksinkertaisesta verotuksesta. Näissä tilanteissa ei ole perusteltua pyrkiä rajoittamaan verovelvollisten oikeutta saada kaksinkertainen verotus poistettua tehokkaasti.

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 194, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatforbundet.fi

Välimiesmenettelyä koskevat varaumat heikentävät verovelvollisten oikeusturvaa.

Soveltamisalan rajaaminen verotuspäätöksessä sovelletun lainkohdan perusteella

Hallituksen esityksessä on esitetty, että välimiesmenettelyä koskevan VI osan soveltamisen ulkopuolelle rajattaisiin tapaukset, joissa on sovellettu tiettyjä veron välttämisen vastaisia sääntöjä (välimiesmenettelyä koskeva Suomen ensimmäinen varauma) sekä tapaukset, joissa on sovellettu verorikoksia koskevia säännöksiä (välimiesmenettelyä koskeva Suomen toinen varauma).

Asianajajaliitto katsoo, että kyseiset varaumat tulisi poistaa. Varaumien takia kansainvälisissä tilanteissa kyseisten lainkohtien soveltaminen voi tosiasiallisesti johtaa kotimaista tilannetta ankarampaan sanktioon, jos tilanteisiin liittyvää kaksinkertaista verotusta ei voida poistaa viimekädessä välimiesmenettelyssä. Kyseiset lainkohdat sisältävät jo oikeudenmukaiseksi katsotut vero- tai rikosoikeudelliset seuraamukset, eikä niihin ole perusteltua lisätä kaksinkertaisen verotuksen uhkaa. Päätöksellä soveltaa tiettyä lainkohtaa olisi myös lainkohdan sisältöä laajempi merkitys, jos tietyn lainkohdan soveltaminen johtaisi muiden seuraamusten ohella välimiesmenettelyn poissulkemiseen. Kysymys siitä, mitä lainkohtaa tulisi soveltaa (esim. veronkiertonormi vs. säännöksen normaalitulkinta), on monissa tilanteissa tulkinnanvaraista. Tämänkään vuoksi ei ole perusteltua rajata välimiesmenettelyyn pääsyä sovelletun lainkohdan perusteella.

Asianajajaliitto huomauttaa, että hallituksen esityksessä lakia ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta (1217/1994 "VYL") sekä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995, "VML") 29 §:ää on pidetty veron välttämistä koskevina säännöksinä. VYL:n soveltaminen perustuu kuitenkin objektiivisiin kriteereihin, eikä sitä sovellettaessa veronkiertotarkoitusta arvioida miltään osin. Myöskään VML 29 §:n 1 momenttia sovellettaessa veron välttämistarkoitus ei ole soveltamisedellytyksenä. VYL ja VML 29.1 § pitäisi siten jättää joka tapauksessa varaumassa listattujen veron välttämisen vastaisten säännösten ulkopuolelle.

Soveltamisalan rajaaminen verovuoden perusteella

Hallituksen esityksessä on esitetty, että välimiesmenettelyä koskevan VI osan soveltaminen rajattaisiin yleissopimuksen soveltamisen alkamisen jälkeisiin verokausiin (välimiesmenettelyä koskeva Suomen neljäs varauma). Asianajajaliiton näkemyksen mukaan ei ole perustetta rajata välimiesmenettelyn soveltumista tältä osin. Välimiesmenettelyyn pääsemiselle on jo ilman tätä varaumaa tiukat kriteerit ja muiden valtioiden tekemät varaumat myös osaltaan rajoittavat suomalaisten verovelvollisten mahdollisuuksia viedä asia riippumattoman välimiespaneelin ratkaistavaksi.

3 Lopuksi

Yleissopimuksen hyväksyminen monimutkaistaa kansainvälisessä tilanteessa sovellettavien normien selvittämistä entisestään, koska verosopimusten rinnalla on jatkossa erikseen arvioitava yleissopimuksen vaikutus. Asianajajaliitto pitää sen vuoksi tärkeänä, että Verohallinto laatii yleissopimuksen soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä kattavan ohjeistuksen mahdollisimman nopeassa aikataulussa.

Helsingissä 9. päivänä tammikuuta 2019

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Ritva Aalto
asianajaja, Suomen Asianajajaliiton vero-oikeuden asiantuntijaryhmän jäsen